

รูปแบบการประสานแผนพัฒนาจังหวัด อำเภอ ตำบลและท้องถิ่นในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาชนบทและมาตรฐานการบริหารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีผลกระทบต่อการวางแผน และการประสานแผนพัฒนาชนบททุกระดับ
2. เพื่อค้นหองค์กรและศึกษาสมรรถนะขององค์กรที่เหมาะสมที่จะเป็นกลไกประสานแผนในแนวดิ่งและแนวนอนของแผนทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ ระดับจังหวัดและท้องถิ่น (ท้องถิ่นหมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และองค์กรบริหารส่วนตำบล)
3. เพื่อค้นหาเครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศ และองค์กรสนับสนุน ที่สามารถให้ความรู้การฝึกฝนอบรมในการวางแผน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงกลไกและมาตรการบริหาร เพื่อให้เกิดองค์กรประสานแผนที่เป็นรูปธรรม สามารถบูรณาการแผนงานโครงการของรัฐและท้องถิ่น ให้ประสานสอดคล้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน ตามภารกิจที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาวิจัย

1. ปัญหาและผลกระทบด้านต่างๆ

1.1 ผู้บริหารขององค์กรท้องถิ่น ส่วนใหญ่ยังขาดวิสัยทัศน์การวางแผน ไม่สามารถกำหนดภาพจำลองความต้องการและวางแผนด้านสาธารณูปโภค พื้นฐานในช่วง 3-5 ปีข้างหน้า

1.2 คุณภาพของแผนพัฒนาตำบลของ อบต. ยังมีจุดอ่อนหลายประการ ดังนี้

1.2.1 แผนพัฒนาตำบล เนื่องจากยังเป็นแผนที่มุ่งแก้ปัญหาการขาดแคลนมากกว่าการพัฒนา

1.2.2 แผนพัฒนาตำบลในปัจจุบันเป็นแผนที่เน้นสร้างมากกว่าซ่อมบำรุงรักษาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ

1.2.3 การวางแผนไม่มีระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนในท้องถิ่น ของตนเองแต่อย่างใด ปัจจุบันอาศัยข้อมูล กชช.2ค และ จปฐ.

1.3 องค์กรจัดทำ/สนับสนุน/และอนุมัติแผนพัฒนาตำบลของ อบต.

1.3.1 การจัดทำโครงการและงบประมาณของสภาตำบล และ อบต. ทำให้การพึ่งพิง อบต. ไม่รวมอยู่ในแผนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ได้อนุมัติแผนดังกล่าวแต่อย่างใด

1.3.2 คณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบลไม่มีบทบาท ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลของ อบต. อีกต่อไป เพราะพระราชบัญญัติสภาตำบลและ อบต. มิได้ระบุบทบาทดังกล่าวไว้

1.3.3 แผนพัฒนาตำบลของ อบต. ไม่ต้องให้คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) อนุมัติอีกต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษานี้มีข้อเสนอแนะและวิธีการแก้ปัญหา โดยยึดถือหลักการตามทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ซึ่งกำหนดให้การพัฒนาต้องอยู่บนพื้นฐานความร่วมมือทุกฝ่าย ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการประสาน การดำเนินงานพัฒนาในพื้นที่ต้องเชื่อมโยงทุกๆ เรื่องอย่างบูรณาการ และแบ่งบทบาทการบริหารราชการทุกส่วนให้ชัดเจน ดังนี้

2.1 รูปแบบการประสานแผนในแนวดิ่ง โดยปรับปรุงองค์กรที่มีอยู่แล้วให้มีบทบาทชัดเจนเป็นรูปธรรม คือ กพอ. ซึ่งขณะนี้มีตัวแทนของท้องถิ่น คือ ประธานสภาตำบล และประธานคณะกรรมการบริหาร อบต. ทุกแห่ง ร่วมเป็น กพอ. โดยมีพัฒนาการอำเภอ และปลัดอำเภอเป็นเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการตามลำดับ การปรับปรุง บทบาทชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการ กพอ. คือ ยกฐานะสำนักงาน อำเภอให้เป็นรูปธรรม แม้ว่าในขณะนี้งานของสำนักงานอำเภอจะเป็นงานรอง ที่อยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายปกครอง ควรแยกออกมาให้ชัดเจนเป็นสำนักงานเลขานุการ กพอ. โดยให้เป็นที่ทำงานเจ้าหน้าที่กระทรวงหลัก งบประมาณและบุคลากรที่ปฏิบัติงานควรจ้างเพิ่มเติมด้วยงบประมาณ อบต. ทั้งนี้เพื่อเชื่อมโยงสำนักงานปลัด อบต. และศูนย์ประสานต่างๆ ในการวางแผนพัฒนาอำเภอ สำนักงานอำเภอจะต้องมีบทบาทเด่นชัดในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับอำเภอ และบูรณาการแผนต่างๆ

2.2 รูปแบบการประสานแผนในแนวนอน โดยจัดตั้งศูนย์ประสานแผนทุกระดับ กล่าวคือ ศูนย์ประสานแผนกระทรวง ศูนย์ประสานแผนจังหวัดและท้องถิ่น ศูนย์ประสานแผนอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ และท้องถิ่น และศูนย์ประสานแผน อบต. โดยบทบาทของศูนย์ประสานแผนอำเภอ หรือกิ่งอำเภอและท้องถิ่น จะมีบทบาทหลักในการประสานงานกับศูนย์ประสานทุกระดับ

2.3 เครื่องมือหรือกลไกการพัฒนา คือ แผนพัฒนาอำเภอ ซึ่งจะ เป็นแผนแบบ Bottom up ที่ประสานปัญหาความต้องการและการแก้ไขปัญหาของประชาชนเข้ากับแนวการพัฒนาจังหวัดได้เป็นอย่างดี

ในขณะเดียวกันอำเภอสามารถใช้ระบบ GIS (Geographic Information system) หรือระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ประสานการจัดทำโครงการของแต่ละ อบต. ที่ซ้ำซ้อนกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 วิธีการแก้ไข จากข้อเสนอแนะ 2.1-2.4 ดังนี้

2.4.1 ควรเสนอแนะให้สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อ

(1) ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยแผนพัฒนาจังหวัดประจำปี 2525

(2) ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีกับแผนกระทรวง พ.ศ. 2525 เพื่อ กำหนดให้มีศูนย์ประสานแผนในทุกระดับอยู่ในคำสั่งนายกรัฐมนตรีดังกล่าว

2.4.2 แก้ไขระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวางแผนพัฒนาของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2533 เพื่อให้ ความหมาย “หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” ครอบคลุม อบต. ด้วย

2.4.3 กำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนอำเภอและประสานแผนท้องถิ่นใหม่ ดังนี้

- เทศบาล สุขาภิบาล ที่อยู่ในเขตพื้นที่ของอำเภอใด ให้เสนอแผนงาน/โครงการกิจกรรมที่จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลาง หรือจากงบประมาณสนับสนุนส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นส่งให้ กพอ. เพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาอำเภอประจำปี

- อบจ. (ส่วนอำเภอ) เสนอโครงการพัฒนาที่จะขอรับการสนับสนุนจากส่วนกลาง และโครงการพัฒนาที่จะของบประมาณสนับสนุนภูมิภาค และท้องถิ่นส่งให้ กพอ. เพื่อบรรจุเข้าแผนพัฒนาอำเภอประจำปี และส่งให้ กพอ. พิจารณาให้ความเห็นชอบ

ปีงบประมาณที่ศึกษา

2539

ผู้ศึกษาวิจัย / เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

- สถาบันดำรงราชานุภาพ สป.มท.
- กองแผนพัฒนาจังหวัด สป.มท.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ